

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТВАРИНИЦЬКО–ПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПК

Н.О.Корнєва, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

У статті розглянуто методологічні засади формування тваринницько-продуктового підкомплексу АПК. Проаналізовано виробництво продуктів тваринництва в Миколаївській області з 1990р.по 2003 рік. Дано пропозиції щодо формування ТППК на Миколаївщині.

В статье рассмотрены методологические основы формирования животноводческо-продовольственного подкомплекса АПК. Проанализировано производство продуктов животноводства в Николаевской области с 1990года по 2003 год. Предоставлены предложения по формированию ЖППК на Николаевщине.

Вступ. Криза, у якій опинилась економіка країни, розбалансованість виробництва, фінансів, порушення господарських зв'язків, надзвичайно великі деформації на внутрішньому ринку товарів і послуг, втрата українськими виробниками товарних ринків колишнього Радянського Союзу відчутно обмежили можливості підприємств агропромислової сфери. Особливо, це відчуває на собі тваринницько-продовольчий підкомплекс (ТППК) (рис.1).

Як бачимо з діаграми, обсяг валової продукції сільського господарства зменшився в порівнянні з 1990 роком на 58%, в т.ч. виробництво продукції рослинництва — на 52%, продукції тваринництва — на 65%. Отже, криза найсильніше вдарила по тваринництву.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Правильний вибір стратегії і тактики розвитку та формування тваринницько-продуктового підкомплексу в Україні є можливими при аналізі організаційно-економічних умов, в яких вказані процеси виникли і відбуваються. Необхідно чітко розрізнити фактори чи їх сукупність, які належать до організаційних, і до групи економічних умов становлення сучасної архітектури ринкових відносин в тваринницько-продуктовому підкомплексі.

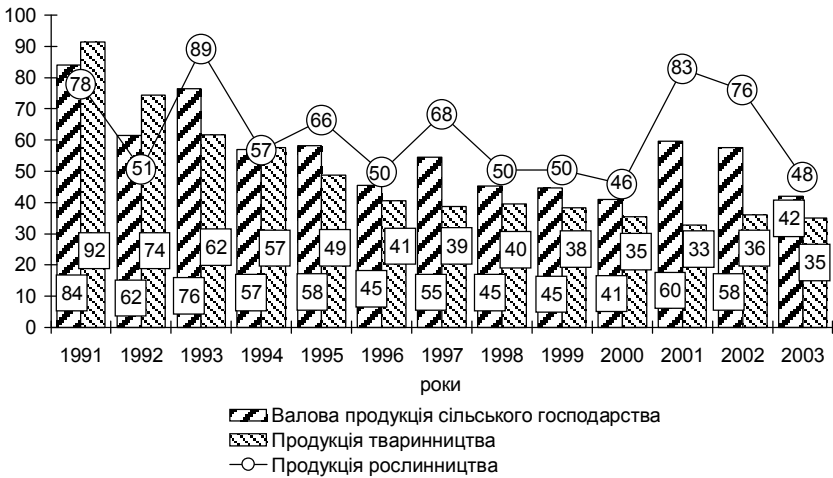

Рис. 1. Індеси продукції сільського господарства (1990=100%)

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, що стосуються ринку тваринництва і економічної ефективності виробництва продукції тваринництва, поки що не знайшли широкого відображення у вітчизняній науковій літературі. Не дивлячись на це, значної уваги заслуговують роботи присвячені проблемам ринкового реформування і формуванню ринків аграрної продукції Саблука П.Т., Шпичака О.М., Михайлова С.І., Лукінова І.І, Дусановського С.Л., Стельмашука А.М., Дудара Т.Г., Пархомца М.К, Кузубова М.В. та інших вітчизняних вчених, які в тій чи іншій мірі досліджували проблеми аграрного і продовольчого ринків, їх формування та функціонування, але практика господарювання у структурних підрозділах ТППК потребує від науки комплексного аналізу процесу функціонування даної галузі АПК, розв'язання комплексу завдань, які є актуальними для стабілізації, розвитку та ефективного функціонування системи тваринницько-промислової інтеграції не тільки національного, а й регіонального ТППК.

Викладення основного матеріалу. Дослідження показали, що на формування регіонального ТППК впливають такі основні чин-

ники: природні умови, рівень економічного розвитку територій, НТП, народногосподарські потреби в продуктах тваринництва, особливості розселення і наявність великих населених пунктів, забезпеченість трудовими ресурсами та їх навички, транспортні умови і традиції споживання. Слід зазначити, що в конкретних природних і соціально-економічних умовах регіону дія кожного чинника буде неоднозначною.

На основі багатьох досліджень процесів формування продовольчого підкомплексу виявлені тако закономірності комплексоутворення: перетворення виробництва та переробки сільськогосподарської продукції у єдину цілісність на всіх рівнях (район, область, регіон); територіальна концентрація виробництва деяких видів сільськогосподарської продукції і її переробка в районах з найсприятливішими природними умовами; зосередження виробництва певних видів сільськогосподарської продукції і її переробки в місцях територіальної концентрації населення [3].

Організаційні умови формування ТППК визначаються сукупністю підприємств, організацій і установ: кількість, структура і організаційно-правова форма діяльності яких є динамічними величинами і протягом часу можуть змінюватись. Від рівня розвитку ТППК залежить соціально-економічне становище суспільства та продовольча безпека країни.

Про стан виробництва продукції тваринництва у Миколаївській області при переході до ринкової економіки свідчать показники таблиці.

Таблиця

Виробництво продуктів тваринництва в Миколаївській області, тис. тонн

Вид продукції	Роки						2003 в % до	
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	1990	2002
М'ясо (в забійній вазі), тис.т	151,4	59,4	49,3	27,7	27,8	30,2	21,8	108,6
Молоко, тис.т	743,4	527	346,8	387	431,7	425,3	57,9	98,5
Яйця, млн. шт.	456,6	219,4	164,2	186	220,3	224,6	42,4	101,9
Вовна, т	1660	759	99	76	70	71	4,4	101,4

Як свідчать дані таблиці, за останні роки (з 1985 року по 2003 рік) встановилася чітка тенденція спаду виробництва всіх видів продовольчих товарів тваринницького походження. Наскільки відомо, таких темпів скорочення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції не знала жодна країна світу [1].

У 1990 р. в Миколаївській області виробництво м'яса у забійній вазі становило 151,4 тис. тонн, а в 2003 р. — лише 30,2 тис. тонн, або зменшилося на 78,2%. Одночасно скоротилося виробництво молока з 743,4 тис. тонн до 425,3 тис. тонн, або на 42,1%. Необхідно зазначити, що 2003 рік став переломним. Якщо порівнювати виробництво основних видів продукції в 2001 і 2002 рр. з 2003 р., можна зробити висновок, що майже по всіх видах продукції тваринництва відбулося його зростання, крім молока.

Висновок. Отже, протягом останніх років у Миколаївській області спостерігалась тенденція до скорочення виробництва продуктів тваринництва, хоча у 2003 році створюється деяке покращення формування тваринницько-продовольчого підкомплексу. Негативні тенденції розвитку та формування ринку ТППК можна подолати за умови створення дієвої системи ринкового стимулювання аграрного виробництва, зміцнення сільськогосподарського виробництва, стимулювання експорту і обмеження імпорту продуктів, розширення державного регулювання ринкових відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2003 рік. — Миколаїв. — 2004, - С. 66, 148, 156.
2. Пархомець М. К. Аналіз та прогнозування ринку молокопродуктів у Західному регіоні України // Економіка АПК. — 2003. — № 7. — С. 132-140.
3. Саблук П.Т. Основні положення нової економічної парадигми національної продовольчої безпеки України в XXI ст. // Економіка України. — 2002. — № 5. — С. 54 — 60.